

ÚZEMNÍ EXPANZE
ŘECKA:
BALKÁNSKÉ VÁLKY
PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

REFORMA ARMÁDY

- ❖ priorita Venizelovy vlády, armáda garant národní cti
- ❖ odstranění členů královské rodiny z vedení armády
- ❖ odstavení prince Konstantina z postu vrchního velitele armády
- ❖ zvýšení výdajů na zbrojení
- ❖ pozvány 2 vojenské mise, francouzská pro pozemní vojsko, britská pro námořnictvo
- ❖ nákup nových pušek zn. Mannlicher

Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης κεντρικό τμήμα
στρατιάς του ελληνικού στρατού, αποτελούμενο από 3 μερα-

κεδονία. Έπάνω: Ύλη του ελληνικού ιππικού στη μάχη της Αρ-
νισσας της 3ης και 4ης Νοεμβρίου 1912. (ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ)

Řecká kavalérie

1. Balkánská válka (1912-1913)

- ❖ Řekové postupují v následujících směrech:
 - ❖ Z Thesálie na východ směrem do egejské Makedonie s cílem obsadit Soluň
 - ❖ Na severozápadě směrem na sever do jižního a severního Epiru (Janina)
 - ❖ Egejské moře: vládní řecké válečné loďstvo, podporuje postup tzv. thesalské armády k Soluni a také drží v šachu turecké válečné loďstvo

- ❖ válka má naprosto jednoznačný průběh, Řekové bez problému postupují na všech frontách
 - ❖ Závod s Bulhary o dobytí Soluně
 - ❖ Turci požádali o příměří dne 3.12.1912, Řekové jako jediní ignorují příměří a postupují na epirské frontě s cílem obsadit hl. město jižního Epiru – Janinu
 - ❖ Po mladotur. převratu poč. roku 1913 boje obnoveny v plné síle, dobytá Janina

Propagandistický plakát poukazující na pokračování vojenské tradice a soudržnost řeckého národa. Voják v bílém je tzv. evzonas (člen elitního sboru řecké armády), uprostřed Kréťan a na kraji pěšák současné řecké armády

Předstíraná idylka: princ Konstantinos a premiér Venizelos

Princ Konstantin (sedící uprostřed) coby vrchní velitel řecké armády se svým štábem a El. Venizelem (v bílém klobouku), podzim 1912.

Vojenská přehlídka po dobytí Soluně

Vražda krále Jiřího I. v Soluni dne 5.5. 1913

verze o pozadí atentátu:

- ❖ německé spiknutí s cílem dosadit na trůn proněmeckého prince Konstantina
- ❖ rakouské spiknutí mající stejný cíl
- ❖ Vraždu provedl bulharský nacionalista

Atentátník Alexandros Schinas

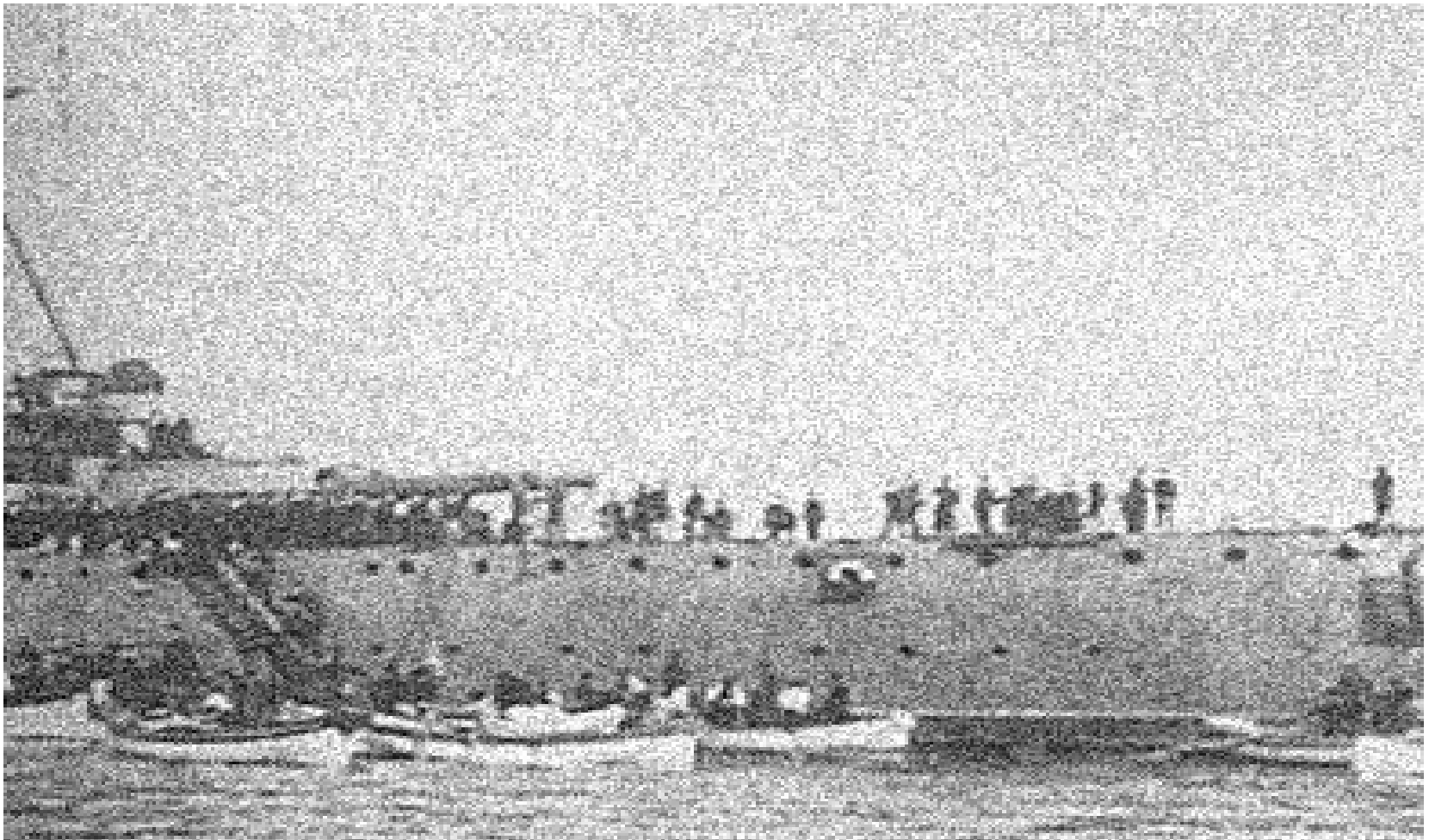

Nový král Konstantinos

Καταδρομικό "ΕΛΛη"

**Vlevo obrněná loď Psara, vpravo křižník
Elli, chloub a miláček řeckého
námořnictva**

Křižník Averof obsazuje Lesbos

Na epirské frontě

**Řecký útok u Pende Pigadia v Epiru,
podzim 1912. Lidový obraz**

Vojenský velitel Janiny předává město Řekům

**Princ Konstantinos v Řeky obsazené Janině, hlavním
městě Epiru**

Druhá balkánská válka (léto 1913)

- ❖ Bulharsko nespokojeno s výsledky války, resp. s vlastní kořistí – žádali přerozdělení územních zisků – odmítnuto
- ❖ Bulhaři proto napadli koncem června 1913 Srby a Řeky – ti společně vyhnali Bulhary během měsíce ze svých dosavadních postavení (kruté boje na řece Strymonas)
- ❖ Koncem července se do války zapojilo i Rumunsko a Osmanská říše,
- ❖ Bulhaři museli požádat o příměří a podepsat tzv. bukurešťskou mírovou smlouvu
- ❖ Řekové získali ještě část egejské Makedonie a Západní Thrákie (oblast Kavaly a Dramy)

Druhá balkánská válka, boje na řece Strymonu, řecký voják se snaží ukořistit bulharskou zástavu

Výsledky balkánských válek:

- ❖ Řecko – nezanedbatelné územní zisky – nárůst z cca 64 000km² na cca 120 000 km², obyvatelstvo: z 2 800 000 na 5 000 000, v řeckém státě se ocitají i Slované, Albánci a tzv. sefardští Židé
- ❖ Zisk egejské Makedonie a části západní Thrákie (Soluň, Kavala, Drama) – zisk tabákových plantáží, tabák strategická komodita
- ❖ Jižní Epir (Janina), severní Epir připadl nově vzniklému státu – Albánii
- ❖ Ostrovy ve východním Egejském moři – Chios, Mytiléne, Lesbos, Limnos
- ❖ Kréta
- ❖ Řecké ztráty: celkem odvedeno cca 140 000 vojáků, padlo 2 500 (z toho 500 na nemoci), 20 000 raněných

Řecko a první světová válka:

- ❖ Řecko na začátku války vyhlásilo neutralitu (proněmecká)
- ❖ politická scéna rozdělena na
 - 1) Vládu liberální strany (premiér Venizelos), orientovanou na Dohodu
 - 2) Ultrakonzervativní royalistické kruhy kolem krále Konstantina, který silně sympatizoval s Ústředními mocnostmi (jeho manželka Sofie byla sestrou Viléma II.)
- ❖ Oba mocenské bloky se snaží Řecko vtáhnout do konfliktu na svojí straně – Němci slibují bulharskou část Makedonie, Britové zase severní Epir a část maloasijského pobřeží
- ❖ Britové chtějí Řecko přesvědčit, aby jim pomohli v tzv. gallipolské operaci (poč. roku 1915) – Venizelos je hodlá podpořit, ale král odmítá podepsat mobilizační rozkaz
- ❖ Léta 1914-6 jsou ve znamení porušování ústavy králem, král si přisvojuje pravomoci vlády, dosazuje sám premiéry, v roce 1915 rozpustil parlament
- ❖ Má ale velikou oblibu u lidu – nechce vtáhnout zemi do války

Král Konstantinos (zcela vlevo) ve suitě německého císaře Viléma II., nedatováno

Tzv. národní rozkol (ethnikos dichasmos)

- ❖ rozdělení řeckého státu na 2 oblasti, jedna ovládaná královskou vládou s centrem v Athénách, druhá oblast střežená fr. Expedičním sborem, vzdorovláda El. Venizela, centrum Soluň
- ❖ národní rozkol vznikl postupně a plíživě již od léta r.1914 – hlavní příčinou byly rozdílné postoje krále a premiéra ohledně vstupu Řecka do války a zahraničně-politické orientace
- ❖ Král Konstantin odmítal vstup Řecka do války na straně Dohody, zastával se přísné, až proněmecké neutrality (např. ustupující srbské armádě neumožnil přejít přes řecké území, zato ale dovolil Bulharům a Němcům okupaci části Makedonie a strategicky důležité pevnosti Rupel)
- ❖ Venizelos oproti tomu chce vstoupit do války na straně Dohody, je přesvědčen o konečném vítězství, tvrdí, že pokud má Řecko získat další turecká území, musí tedy nutně stát na straně jeho nepřátel

Příslušníci spojeneckých vojsk, která obsadila Soluň a okolí v roce 1916

Řecko bojuje na straně Dohody

- ❖ 9. 10. 1916 vytvořena v Soluni protikonstantinovská vzdorovláda (triumvirát Venizelos-Kunduriotis-Daglis), hrozba občanské války
- ❖ jejím cílem bylo odpoutat se od athénské vlády a vyhlásit válku ÚM
- ❖ Dne 24. 11. 1916 vyhlásila soluňská vláda válku Německu a Bulharsku
- ❖ Červen 1917 – král Konstantin donucen VB abdikovat a odejít ze země, králem se stal jeho druhorozený syn Alexandr, odstranění starých struktur, vytvoření vlády „Nového Řecka“, premiérem Venizelos, Řecko se plně zařadilo mezi státy Dohody
- ❖ Řecká Národní obrana (Ethniki Amyna) bojuje na tzv. soluňské frontě od jara roku 1917, ke konci války cca 100 000 mužů, tuhé boje o pevnost Skra v Makedonii
- ❖ Řecký sbor výrazně pomohl kapitulaci bulh. a tur. vojsk 29. a 30.10.1918

Premiér E. Venizelos na soluňské frontě, rok
1917